

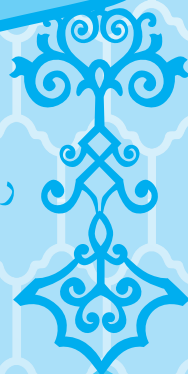

آموزش و آزمون

عربی
هفتم

برای دانش آموزان تیز هوش

«از مجموعه رشادت»
رمز شکوفایی استعدادهای دانش آموزان تیز هوش

خواهی بشود قبولی آسان
در مدارس خاص و درخشان
باید که بود تلاش، افزون
برخیز و بخوان تو درس اکنون
همراه توایم با رشادت
تا باز کنی در سعادت

مهدی وحدانی

וְעַתָּה
נִשְׁמַח
וְנִשְׂמְחָה
וְנִשְׂמְחָה
וְנִשְׂמְחָה

Two small decorative star symbols are positioned below the text.

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

«تَعَلَّمُوا الْعَرَبِيَّةَ فَإِنَّهَا كَلَامُ اللَّهِ الَّذِي يُكَلِّمُ بِهِ خَلْقَهُ»

عربی را یاد بگیرید پس به درستی که آن سخن خداست که به وسیله‌ی آن با خلقش سخن می‌گوید. امام صادق (علیه‌السلام)
(بحارالانوار / ج ۱ / ص ۲۱۲)

مقدمه

کتاب «عربی هفتم برای دانش‌آموزان تیزهوش» کتابی است از مجموعه‌ی «رشادت» که مدرس و مؤلف محترم آقای مهدی وحدانی آن را زیر نظر دبیر محترم مجموعه رشادت تألیف نموده‌اند. در این کتاب قواعد هر درس در قالب درسنامه به طور خلاصه و همراه با مثال‌ها و تمرین‌های متنوع بیان شده و سپس تمرین‌های هدفداری برای تسلط بیشتر بر ترجمه‌ی دروس و یادگیری عمیق‌تر قواعد در اختیار دانش‌آموزان قرار داده شده است.

دانش‌آموزان عزیز برای استفاده بهتر از این کتاب، باید پس از مطالعه‌ی درسنامه، تمرین‌های مربوطه به آن درس را با دقت حل کنند و با مراجعه به پاسخ‌نامه‌ی پایان کتاب به رفع اشکال بپردازند و در پایان هر درس با پاسخ به آزمون‌های تشریحی و چندگزینه‌ای میزان یادگیری خود را ارزیابی کنند.

از ویژگی‌های این کتاب می‌توان به طراحی تمرین‌های متعدد و هدفدار مربوط به صرف اسم‌ها و فعل‌ها (در قالب جدول صرف) و یادآوری مطالب آموخته شده‌ی درس‌های قبلی و نشان دادن پیوستگی درس‌ها به یکدیگر اشاره کرد. دانش‌آموزان عزیز باید توجه داشته باشند که هر درس هرچند هم که ساده باشد با درس‌های بعدی در ارتباط است و لازم است دائماً تمرین، تکرار و یادآوری شوند.

امید است این کتاب به پیشرفت دانش‌آموزان عزیز در یادگیری هر چه بهتر زبان عربی که زبان قرآن است کمک کند. در پایان لازم می‌دانیم از مؤلف و دبیر محترم مجموعه و از خانم: مریم گودرزی، سکینه مظاهری (حروف‌چین و صفحه‌آرا)، طوبی عینی‌پور (نمونه‌خوان) و خانم‌ها شهبازی‌فرد، معصومه مقدم، بهاره خدای (گرافیسرها) که در به ثمر رساندن این مجموعه زحمات زیادی متحمل شده‌اند، تشکر و قدردانی کنیم.

خوانندگان محترم می‌توانند نظرات و پیشنهادهای خود را در رابطه با این کتاب از طریق email با مؤلف محترم در میان بگذارند. Mahdi.vahdani@mobtakeran.com

انتشارات مبتکران

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

٧.....	قيمه العلم.....	الدرس الأول:
١٦.....	نور الكلام.....	
٢٧.....	كنز الكنوز.....	
٣٩.....	جواهر الكلام.....	الدرس الثاني:
٤٦.....	كنوز الحكم.....	
٥٣.....	كنز النصيحة.....	
٦١.....	الحكم النافعة.....	الدرس الثالث:
٦٨.....	المواعظ العديّة.....	
٧٧.....	حوار بين ولدين.....	الدرس الرابع:
٨٢.....	آزمون پایانی نوبت اول.....	
٨٤.....	في السوق.....	الدرس الخامس:
٩٣.....	الجمالات الذهبيّة.....	الدرس السادس:
١٠١.....	حوار في الأسرة.....	الدرس السابع:
١٠٨.....	في الحدود.....	الدرس الثامن:
١١٧.....	الأسرة الناجحة.....	الدرس التاسع:
١٢٧.....	زينة الباطن.....	الدرس العاشر:
١٤٥.....	الإخلاص في العمل.....	الدرس الحادي عشر:
١٥٥.....	الأيام و الفصول و الألوان.....	الدرس الثاني عشر:
١٦٣.....	آزمون پایانی نوبت دوم.....	
١٦٥.....	پاسخ نامه:

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ (قِيمَةُ الْعِلْمِ)

انواع کلمه در زبان عربی

۱. اسم: کلمه‌ای است که دارای معنی مستقلی است و برای نامیدن اشخاص، اشیاء و حیوانات و... به کار می‌رود.

حَامِدٌ - سَعِيدٌ - مَجِيدٌ - ثُرَيَّا - مَرِيْمٌ و...

کِتَابٌ - قَلَمٌ - بَابٌ - بَيْتٌ - جَبَلٌ و...

(در) (خانه) (کوه)

الدِّيَكُ - الدَّجَاجَةُ - الثَّوْرُ - البَقْرَةُ و...

(خروس) (مرغ) (گاو) (گاو ماده)

مانند:

۲. فعل: کلمه‌ای است که بر انجام دادن کاری یا روی دادن حالتی در زمانی معین (حال - گذشته - آینده) دلالت می‌کند.

ذَهَبَ: رفت (گذشته)

يَذْهَبُ: می‌رود (حال)

سَوْفَ يَذْهَبُ: خواهد رفت (آینده)

مانند:

حرف: به تنهایی معنی ندارد و رابط میان اسم و فعل می‌باشد.

مانند: مِنْ - فِي - عَلَى - لِ - ...

(از) (در) (بر) (برای)

مهم‌ترین علامت‌های اسم:

(۱) ال: الْكِتَابُ - الْمُعَلِّمُ

(۲) تنوین (ةٌ): كِتَابٌ - مُعَلِّمٌ

(۳) ة - ةٌ: بَقْرَةٌ - شَجَرَةٌ - سَيَّارَةٌ - مَدْرَسَةٌ - لَوْحَةٌ

اسمی که ال داشته باشد، تنوین (ةٌ) نمی‌پذیرد. الْكِتَابُ - الْكِتَابُ

اسمی که تنوین داشته باشد، ال نمی‌پذیرد. كِتَابٌ - كِتَابٌ

توجه

نتیجه: الْكِتَابُ غلط است (اسم در زبان عربی یا باید ال داشته باشد و یا تنوین) ← الْكِتَابُ / كِتَابٌ

توجه: اسم‌های دختر (مریم، فاطمه، سعیده، زینب و...) هیچ‌گاه تنوین (ةٌ) نمی‌پذیرند. (مریم) ← غلط است

اسم‌ها و شکل‌های حروف الفبا در زبان عربی:

شکل حروف الفبا: ا - ب - ت - ث - ج - ح - خ - د - ذ - ر - ز - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ع - غ - ف - ق - ک - ل - م - ن - و -

ه - ی - أ

اسم حروف الفبا: الف - باء - تاء - ثاء - جیم - حاء - خاء - دال - ذال - راء - زاء - سین - شین - صاد - ضاد - طاء - ظاء - عین - غین

فاء - قاف - کاف - لام - میم - نون - واو - هاء - یاء - همزه

تذکر: حرف «پ - چ - ژ - گ» (گچ - پژ) در زبان عربی فصیح (نوشتاری) وجود ندارد.

فرق همزه با الف

الف همیشه ساکن است و هیچ‌گاه در اول کلمه نمی‌آید مانند: عالم و حرکت حرف قبل از الف، َ (فتحه) می‌باشد (و معمولاً

این حرکت را نمی‌گذارند) طَالِبٌ ← طَالِبٌ

ولی همزه علاوه بر ساکن (ء) بقیه حرکت‌ها (ـَـ) (ـِـ) (ـِـ) را می‌پذیرد و در اول، وسط و آخر کلمه نیز می‌آید.
مانند: رأی - أسد - فائز - بدأ
(نظر) (شیر) (برنده) (شروع کرد)

نکته خواندنی

حروف شمسی و قمری: از ۲۸ حرف الفبای زبان عربی، (به جز الف) ۱۴ حرف شمسی و ۱۴ حرف قمری هستند. (حرف الف نه شمسی است و نه قمری)

حروف شمسی: ت - ث - د - ذ - ر - ز - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ل - ن
(شکل زرد ست) ^ظ ^ض ^ذ ^ث ^ط ^ص

اگر اسمی با حرف شمسی آغاز شود (رَجُلٌ - شَجَرَةٌ) و بخواهیم در ابتدای این اسم ال قرار دهیم (الرَّجُلُ - الشَّجَرَةُ) حرف ل را نمی‌خوانیم و روی حرف شمسی تشدید گذاشته و می‌خوانیم: الرَّجُلُ - الشَّجَرَةُ

حروف قمری: أ - ب - ج - ح - خ - ع - غ - ف - ق - ک - م - ه - و - ی

اگر اسمی با حرف قمری شروع شود (جَبَلٌ - وَلَدٌ) و بخواهیم در ابتدای این اسم ال بیاوریم (الجَبَلُ - الولدُ)، حرف ل را ساکن تلفظ می‌کنیم (می‌خوانیم: الْجَبَلُ - الْوَلَدُ)

انواع اسم (از نظر جنس):

هر اسمی در زبان عربی یا مذکر است یا مؤنث

مذکر: بر انسان یا حیوان نر دلالت می‌کند. مانند: سعیدٌ - حمیدٌ - مجیدٌ - الطَّالِبُ - الدَّيْكَ - الثَّوْرُ - الأَسَدُ و...
(خروس) (گاو نر) (شیر)

مؤنث: بر انسان یا حیوان ماده دلالت می‌کند. مانند: مریمٌ - سعيدةٌ - الطالبةُ - البقرةُ - الدجاجةُ
(گاو ماده) (مرغ)

علامت‌های اسم مذکر و مؤنث

اسم مذکر: × (نشانه ندارد)
اسم‌هایی مانند: جَبَلٌ - كِتَابٌ - صَفٌّ و... چون علامت **ة - ة - ة** ندارند، **مذکر** به شمار می‌آیند.
اسم مؤنث: **ة - ة - ة** ← علامت اصلی اسم مؤنث **ة - ة - ة** می‌باشد.
اسم‌هایی مانند: جَزِيرَةٌ - شَجَرَةٌ - مَدْرَسَةٌ و... چون علامت **ة - ة - ة** دارند، **مؤنث** به شمار می‌آیند.

اسم اشاره:

مذکر: هذا ← مانند
مذکر: هذا جَبَلٌ: این کوه (است).
مؤنث: هذه ← مانند
مؤنث: هذه شَجَرَةٌ: این درخت (است).
مذکر: ذلِكَ ← مانند
مذکر: ذلِكَ جَبَلٌ: آن کوه (است).
مؤنث: تلك ← مانند
مؤنث: تلك شَجَرَةٌ: آن درخت (است)

نزدیک

دور

مفرد	عدد
	جنس
هذا جَبَلٌ: این کوه است	مذکر
هذه شَجَرَةٌ: این درخت است	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

توجه اسم از نظر عدد (تعداد)

مفرد: ۱ نفر ← مُعَلِّمٌ (۱ معلم) / كِتَابٌ (۱ کتاب)
(شء)

مثنی: ۲ نفر ← مُعَلِّمَانِ (۲ معلم) / كِتَابَانِ (۲ کتاب)
(شء)

جمع: بیش از دو نفر ← مُعَلِّمُونَ (معلم‌ها) / كُتُبٌ (کتاب‌ها)
(بیشتر از دو شء)

فَنّ ترجمه:

این جمله را می‌توان به دو صورت ترجمه کرد: هذا عَالِمٌ. این دانشمند است.
این دانشمندی است.

تمرین جدول‌های داده شده را مانند مثال (۲ و ۱) جدول کامل کرده و ترجمه کنید.

مثال ۱:

مفرد	عدد
	جنس
هذا كِتَابٌ: این کتاب است	مذکر
هذه مَدْرَسَةٌ: این مدرسه است	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

مثال ۲:

مفرد	عدد
	جنس
ذلك صَفٌّ: آن کلاس است	مذکر
تلك لَوْحَةٌ: آن تابلو است	مؤنث

[اسم اشاره دور]

مفرد	عدد
	جنس
..... قَلَمٌ:	مذکر
..... جَزِيرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشاره دور]

مفرد	عدد
	جنس
..... ثَمَرٌ:	مذکر
..... شَجَرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشاره نزدیک]

مفرد	عدد / جنس
..... وَلَدٌ:	مذکر
..... بِنْتُ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

مفرد	عدد / جنس
..... مُعَلِّمٌ:	مذکر
..... مُعَلِّمَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

مفرد	عدد / جنس
..... طَالِبٌ:	مذکر
..... طَالِبَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

مفرد	عدد / جنس
..... عَالِمٌ:	مذکر
..... عَالِمَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

مفرد	عدد / جنس
..... نَاجِحٌ:	مذکر
..... نَاجِحَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ دور]

مفرد	عدد / جنس
..... شَاعِرٌ:	مذکر
..... شَاعِرَةٌ:	مؤنث

[اسم اشارہ نزدیک]

التمارين

۱ نام هر تصویر را با اسم اشاره نزدیک بنویسید. (دو لغت اضافه است)
(جَبَلٌ - شَجَرَةٌ - وَالدُّ - صَفٌّ - بِنْتُ - ثَمَرٌ)

۴

۳

۲

۱

۲ فقط کلمات مشخص شده را ترجمه کنید.

- ۱ هذا الْوَالِدُ فِي هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ.
 ۲ ثَمَرٌ هَذِهِ الشَّجَرَةِ لَذِيذٌ.
 ۳ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ.
 ۴ تِلْكَ الْمَرْأَةُ طَيِّبَةٌ.

۳ متضاد کلمات زیر را بنویسید.

- ۱ كَبِيرٌ ≠ ۲ عَالِمٌ ≠ ۳ ذَلِكَ ≠ ۴ مُؤْمِنٌ ≠

۴ جمع اسم های زیر را بنویسید.

- ۱ بِنْتُ: ۲ شَجَرٌ: ۳ وَالدُّ: ۴ طَالِبٌ:
 ۵ صَفٌّ: ۶ عَالِمٌ: ۷ رَجُلٌ: ۸ كِتَابٌ:

۵ از میان کلمات داده شده اسم و حرف را مشخص کنید.

- ۱ الْمُجَالَسَةُ: ۲ كَ: ۳ هَذَا: ۴ بِ: ۵ آفَةٌ:
 ۶ ثَمَرٌ: ۷ فِي: ۸ صَفٌّ: ۹ الْبِنْتُ: ۱۰ كَبِيرٌ:
 ۱۱ وَ: ۱۲ تِلْكَ: ۱۳ لَا: ۱۴ لِ: ۱۵ حُسْنٌ:

۶ ترجمه های ناقص را کامل کنید.

- ۱ آفَةُ الْعِلْمِ النَّسِيَانُ. دانش است.
 ۲ ذَلِكَ الرَّجُلُ طَيِّبٌ. پزشک است.
 ۳ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ. عبادت است.
 ۴ حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ. نیمی از دانش است.

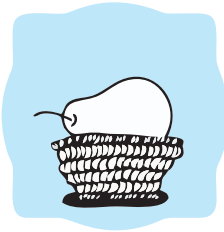
۷ در جاهای خالی گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید.

۱. طَلَبُ الْعِلْمِ
 ۲. ذَلِكَ الرَّجُلُ
 ۳. تِلْكَ فِي الصَّفِّ.
 ۴. الْعَالَمُ الْمُؤْمِنُ جَبَلِ الرَّحْمَةِ وَ التَّوْرِ.
- ناجِحٌ □ قِيَمَةٌ □ قَرِيضَةٌ □
 بَرَوِينٌ □ قَوِيٌّ □ النَّسِيَانُ □
 الْجَبَلُ □ الْمَدْرَسَةُ □ اللُّوْحَةُ □
 وَ □ بِ □ ك □

۸ نام هر تصویر را با اسم اشاره دور بنویسید. (وَلَدٌ - ثَمَرٌ - طَبِيئَةٌ - لَوْحَةٌ)

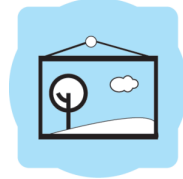
۴.

۳.

۲.

۱.

۹ کلمه‌ی ناهماهنگ در هر ردیف را مشخص کنید.

۱. ثَمْرَةٌ □ شَجْرَةٌ □ قِيَمَةٌ □ جَزِيرَةٌ □
 ۲. طَالِبٌ □ بِنْتُ □ رَجُلٌ □ نَاجِحٌ □
 ۳. هَذَا □ ذَلِكَ □ بِلَا □ تِلْكَ □
 ۴. بَنَاتٌ □ جِبَالٌ □ صُفُوفٌ □ أَشْجَارٌ □

۱۰ با توجه به ترجمه‌ی فارسی داده شده، با کلمات پراکنده جمله بسازید.

۱. الْأَوَّلِ، فِي، تِلْكَ، الْبِنْتُ، الصَّفِّ

 ۲. الْكَبِيرَةِ، هَذِهِ، لَذِيذُ، الشَّجَرَةِ، ثَمَرٌ

میوه‌ی این درخت بزرگ، خوشمزه است.

۱۱ در جاهای خالی اسم اشاره خواسته شده را بنویسید.

۱. الرَّجُلُ، عَالِمٌ. (نزدیک)
 ۲. الْبِنْتُ، نَاجِحَةٌ. (نزدیک)
 ۳. الثَّمَرُ، نَاجِحٌ. (نزدیک)
 ۴. الشَّجَرَةُ، بِلَاثَمَرٍ. (دور)
 ۵. الشَّاعِرَةُ، بَرَوِينٌ. (دور)
 ۶. الْجَبَلُ، مُرْتَفِعٌ (دور)

۱۲ مؤنث کدام جمله صحیح است؟

۱. هَذَا الرَّجُلُ، شَاعِرٌ.
 الف. هَذِهِ الْمَرَأَةُ، شَاعِرَةٌ. □
 ۲. ذَلِكَ الْوَلَدُ، نَاجِحٌ.
 ب. تِلْكَ الْمَرَأَةُ، شَاعِرَةٌ. □
 الف. تِلْكَ الْوَلَدُ، نَاجِحَةٌ. □
 ب. تِلْكَ الْبِنْتُ، نَاجِحَةٌ. □

آزمون تشریحی

۱ جملات زیر را به فارسی ترجمه کنید. (۲)

- ۱ تِلْكَ الْمَرْأَةُ طَيِّبَةٌ.
 ۲ مُجَالَسَةُ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ.
 ۳ هَذَا الْوَلَدُ، فِي ذَلِكَ الصَّفِّ.
 ۴ الْعَالِمُ بِلا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلا ثَمَرٍ.

۲ ترجمه‌ی ناقص را کامل کنید. (۲)

- ۱ آفَةُ الْعِلْمِ النَّسِيَانُ. دانش، است.
 ۲ تِلْكَ الْمَرْأَةُ، عَالِمَةٌ. دانشمند است.
 ۳ ذَلِكَ الرَّجُلُ، كَالْجَبَلِ. مانند است.
 ۴ هَذِهِ الشَّجَرَةُ، بِلا ثَمَرٍ. درخت، است.

۳ فقط کلمات مشخص شده را ترجمه کنید. (۲)

- ۱ هَذَا الصَّفُّ، كَبِيرٌ.
 ۲ ذَلِكَ الْوَلَدُ، نَاجِحٌ.
 ۳ طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ.
 ۴ حُسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ.

۴ ترجمه‌ی ناقص را کامل کنید. (۱)

- ۱ الطَّيِّبُ این پزشک، موفق است.
 ۲ هَذِهِ طالبةٌ این دختر، دانش‌آموز موفق است.

۵ در جاهای خالی اسم اشاره مناسب بنویسید. (۱)

- ۱ اللُّوْحَةُ جَمِيلَةٌ. (دور) ۲ الْجَبَلُ مُرْتَفِعٌ. (دور)
 ۳ الْبِنْتُ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ. (نزدیک) ۴ الرَّجُلُ قَوِيٌّ. (نزدیک)

۶ موارد خواسته شده را بنویسید. (۱)

- ۱ مفرد «فَرَائِضُ»: ۲ جمع «طَالِبٌ»:
 ۳ مترادف «مَوْفِقٌ»: ۴ مذكر «بَنَاتٌ»:

۷ گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید. (۱)

- ۱ ذلك الطَّيِّبُ □ بروی □ مرأة □ ناچِح □
 ۲ هَذِهِ الشَّجَرَةُ لَدِيدٌ. □ آفَةُ □ رَحْمَةٌ □ ثَمَر □
 ۳ سَمِيَّةٌ هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ. □ طالب □ طالبة □ طَلَب □
 ۴ الْعَالِمُ الْمُؤْمِنُ كَجَبَلٍ وَ النَّوْرِ. □ النَّسِيَان □ الْعِلْم □ الرَّحْمَةَ □

آزمون تستی

۱ معنی کلمه‌ی «پیروز» کدام گزینه است؟

- ۱ فاضل ۲ ناجح ۳ عالم ۴ قوی

۲ نگارش کدام جمله صحیح است؟

- ۱ هذا لَوْحَةٌ ۲ تِلْكَ بِنْتُ ۳ ذَلِكَ سَيَّارَةٌ ۴ هَذِهِ جَبَلٌ

۳ ترجمه‌ی «هَذَا الْوَلَدُ فِي تِلْكَ الْمَدْرَسَةِ» در کدام گزینه صحیح است؟

- ۱ آن پسر در این مدرسه است. ۲ آن پسر در آن مدرسه است.
۳ این پسر در آن مدرسه است. ۴ این پسر در این مدرسه است.

۴ گزینه‌ی نامناسب برای جای خالی عبارت «تِلْكَ عَالِمَةٌ»؟

- ۱ مُعَلِّمَةٌ ۲ طَالِبَةٌ ۳ بِنْتُ ۴ شَاعِرٌ

۵ ترجمه‌ی صحیح جمله «این پزشک، موفق است»؟

- ۱ هَذَا الطَّيِّبَةُ، نَاجِحٌ. ۲ هَذِهِ الطَّيِّبُ نَاجِحٌ.
۳ هَذِهِ الطَّيِّبَةُ، نَاجِحَةٌ. ۴ هَذَا الطَّيِّبَةُ نَاجِحَةٌ.

۶ اسم اشاره در کدام جمله درست به کار نرفته است؟

- ۱ بِنْتُ هَذَا الرَّجُلِ فِي الْمَدْرَسَةِ. ۲ وَكَذَلِكَ الرَّجُلِ نَاجِحٌ.
۳ هَذَا الْمُعَلِّمُ فِي ذَلِكَ الصَّفِّ. ۴ ثَمَرُ هَذَا الشَّجَرَةِ لَذِيذٌ.

۷ مؤنث کلمه‌ی «وَلَدٌ» کدام گزینه است؟

- ۱ امْرَأَةٌ ۲ وَدَةٌ ۳ بِنْتُ ۴ بَنَاتٌ

۸ در کدام گزینه همه‌ی اسم‌ها «مؤنث» هستند؟

- ۱ عَالِمَةٌ، تِلْكَ، مَرِيْمٌ، جَبَلٌ ۲ قِيَمَةٌ، جَزِيرَةٌ، الصَّفُّ، نَاجِحَةٌ
۳ هَذِهِ، تِلْكَ، أَفَّةٌ، شَجَرٌ ۴ لَوْحَةٌ، بِنْتُ، مَرَأَةٌ، تِلْكَ

۹ جمع کدام گزینه غلط است؟

- ۱ طَالِبٌ: طُلَّابٌ ۲ شَجَرٌ: أَشْجَارٌ
۳ رَجُلٌ: أَرْجُلٌ ۴ صَفٌّ: صُفُوفٌ

۱۰ کدام اسم مذکر است؟

- ۱ أولاد ۲ جَزِيرَةٌ ۳ بِنْتُ ۴ قِيَمَةٌ

درسنامه

الدَّرْسُ الْأَوَّلُ (نورُ الْكَلَامِ)

یادآوری

آموختیم که هر اسمی در زبان عربی یا مذکر است یا مؤنث:

اسم	}	مذکر: علی - امیر - طالب - ناجح - جبل - صف و...
		مؤنث: فاطمه - مریم - طالبة - ناجحة - شجرة - مدرسة و...

نکته مهم:

اسم‌هایی مانند: جبل - صف و... چون علامت مؤنث (ة - ة) ندارند مذکر به شمار می‌آیند.
اسم‌هایی مانند: جزیره - شجرة و... چون علامت مؤنث دارند، مؤنث به شمار می‌آیند.

اسم اشاره	}	مذکر: هذا (این)	اسم اشاره	}	مذکر: ذلك (آن)
		مؤنث: هذه (این)			مؤنث: تلك (آن)

اسم مثنی:

اسمی است که بر دو شیء (شخص) دلالت می‌کند، مانند جَبَلَانِ (دو کوه) طَالِبَانِ (دو دانش‌آموز)

علامت‌های اسم مثنی (ان، ین)	}	جَبَلَانِ	صَفَانِ	طَالِبَانِ	شَجَرَتَانِ	عَالِمَتَانِ
		جَبَلَيْنِ (دوکوه)	صَفَيْنِ (دو کلاس)	طَالِبَيْنِ (دو دانش‌آموز)	شَجَرَتَيْنِ (دو درخت)	عَالِمَتَيْنِ (دو دانشمند)

اسم‌های اشاره مثنی	}	مذکر: هَذَانِ (هَذَيْنِ): این دو، اینها، این
		مؤنث: هَاتَانِ (هَاتَيْنِ): این دو، اینها، این

نکات

- ان - ین در اسم‌های مثنی، تأثیری در معنا ندارند. کِتَابَانِ، کِتَابَيْنِ: دو کتاب
- حرف قبل از ین در اسم‌های مثنی با حرکت فتحه (ـَ) خوانده می‌شود. (مُعَلِّمَيْنِ)
- هشدار: حرف «ن» در اسم‌های مثنی، حرکت کسره (ـِ) دارد. (قَلَمَانِ - قَلَمَيْنِ)
- اسم‌های مفرد مؤنث (شَجَرَةٌ - طَالِبَةٌ و...) هرگاه به مثنی تبدیل شوند، «ة - ة» به «ت» تبدیل می‌گردد.

شَجَرَةٌ + ان ← شَجَرَتَانِ / طَالِبَةٌ + ان ← طَالِبَتَانِ

- برای تشخیص مذکر و مؤنث بودن اسم‌های مثنی، به مفرد آن‌ها توجه می‌کنیم.

بیتان (دوخانه) ← بیَّت (خانه)	بنتان (دو دختر) ← بِنْت (دختر)
(مثنای مذکر)	(مثنای مؤنث)
وردتان (دو گل) ← وِرْدَةٌ (گل)	نعمتان (دو نعمت) ← نِعْمَةٌ (نعمت)
(مثنای مؤنث)	(مثنای مؤنث)

۶. اسم‌هایی مانند: أمان، نسيان، فَرَحان، عَطْشان. (امنیت) (فراموشی) (شاد) (تشنه)
أديان (جمع دين)، أبدان (جمع بدن) مثنى نيستند. (با اینکه آخرشان «ان» دارند)
 (دين‌ها) (بدن‌ها)
 مفرد جمع مکسر

خلاصه

مفرد } مذكر: × (بدون علامت) ← مُعَلِّمٌ - جَبَلٌ
 مؤنث: ة - ة (مُعَلِّمَةٌ - شَجَرَةٌ)

اسم مثنى } مذكر: ان - ين { شىء: جَبَلانِ ، جَبَلَيْنِ
 شخص: مُعَلِّمانِ ، مُعَلِّمَيْنِ
 مؤنث: تان - تين { شىء: شَجَرَتانِ ، شَجَرَتَيْنِ
 شخص: مُعَلِّمتانِ ، مُعَلِّمَتَيْنِ

مفرد } مذكر: هذا / ذلك
 مؤنث: هذه / تلك

اسم اشاره مثنى } مذكر: هذان (هذَيْنِ) ← اين دو، اين‌ها، اين
 مؤنث: هاتان (هاتَيْنِ) ← اين دو، اين‌ها، اين

تمرین ۱ جدول‌ها را مانند مثال کامل کنید. (صرف کنید)

مثال:

مثنى	مفرد	عدد / جنس
هذانِ صَفَّانِ. این‌ها، دو کلاس هستند.	هذا صَفٌّ. این کلاس است.	مذكر
هاتانِ نَافِذَتانِ. این‌ها، دو پنجره هستند.	هذه نَافِذَةٌ. این پنجره است.	مؤنث

اسم

مثنى	مفرد	عدد / جنس
.....	هذا جَبَلٌ.	مذكر
.....	هذه مَدْرَسَةٌ	مؤنث

اسم

مثال:

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
هذانِ مَعْلَمَانِ. این‌ها، دو، معلم هستند.	هذا مَعْلَمٌ. این معلم (مرد) است.	مذكر
هاتانِ مَعْلَمَتَانِ. این‌ها دو، معلم (زن) هستند.	هذه مَعْلَمَةٌ. این معلم (زن) است.	مؤنث

اسم

تمرین ۱ جدول‌ها را مانند مثال کامل کنید. (صرف کنید)

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هذا طَالِبٌ.	مذكر
.....	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هذا عَالِمٌ.	مذكر
.....	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هذا نَاجِحٌ.	مذكر
.....	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هذا رَجُلٌ.	مذكر
.....	هذه اِمْرَأَةٌ.	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هَذَا وَكَذَا.	مذكر
.....	هَذِهِ بِنْتُ.	مؤنث

اسم

کارگاه ترجمه

الف - هنگامی که اسم بعد از «هَذَا» «هَاتَانِ»، ال داشته باشد «هَذَا» «هَاتَانِ» مفرد «این» ترجمه می شود.

هَذَا الزَّارِعَانِ قَوِيَّانِ. هَاتَانِ الْبُنَاتِ نَاجِحَاتَانِ.

این (دو کشاورز) نیرومند هستند. این (دو دختر) موفق هستند.

ب - هنگامی که اسم بعد از «هَذَا» «هَاتَانِ»، ال نداشته باشد اسم اشاره به همان صورت مثنی (این دو، اینها) ترجمه می شود.

هَذَا زَارِعَانِ قَوِيَّانِ. هَاتَانِ بِنَاتِ نَاجِحَاتَانِ.

اینها کشاورزانی نیرومند هستند. اینها دخترانی موفق هستند.

(این دو) (این دو)

تمرین ۲ با توجه به نکته الف (کارگاه ترجمه)، جدول های زیر را مانند مثال کامل کرده و ترجمه نمایید.

مثال:

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
هَذَا الْجَبَلَانِ، مُرْتَفِعَانِ. این دو کوه، بلند (هستند).	هَذَا الْجَبَلُ، مُرْتَفِعٌ. این کوه، بلند (است).	مذكر
هَاتَانِ الشَّجَرَتَانِ، عَجِيبَتَانِ. این دو درخت، شگفت انگیز (هستند).	هَذِهِ الشَّجَرَةُ، عَجِيبَةٌ. این درخت، شگفت انگیز (است).	مؤنث

اسم

مثنی	مفرد	عدد
		جنس
.....	هَذَا الْكُرْسِيُّ، خَشْبِيٌّ.	مذكر
.....	هَذِهِ الْوَرْدَةُ، جَمِيلَةٌ.	مؤنث

اسم

مثال:

عدد / جنس	مفرد	مثنى
مذكر	هَذَا الْمُعَلِّمُ، مُحْتَرَمٌ. این معلم، محترم است.	هَذَانِ الْمُعَلِّمَانِ مُحْتَرَمَانِ.
مؤنث	هَذِهِ الْمُعَلِّمَةُ مُحْتَرَمَةٌ.	هَاتَانِ الْمُعَلِّمَتَانِ مُحْتَرَمَتَانِ.

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنى
مذكر	هَذَا الْوَلَدُ، عَاقِلٌ. این پسر، عاقل است.
مؤنث

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنى
مذكر	هَذَا الرَّجُلُ، طَبِيبٌ. این مرد، پزشک است.
مؤنث

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنى
مذكر	هَذَا الطَّالِبُ، نَاجِحٌ. این دانش‌آموز، موفق است.
مؤنث

اسم

عدد / جنس	مفرد	مثنى
مذكر	هَذَا الطِّفْلُ، مَسْرُورٌ. این کودک، خوشحال است.
مؤنث

اسم

عربی هفتم رشادت